

SLOTTSNYT

Ansvarig utgivare: Ingmar Hasselgréen Mannerstierna

Redaktör: Lisa Björklund

HEDERSORDFÖRÄNDEN HAR ORDET

Sommaren 2015 är över. Den har varit både regnig och kall men fick en sagolik avslutning i augusti med verklig högsommarvärme och sol. När dessa rader skrivs ner är högtrycket över, värmen är kvar men regnet öser ner. Vad skall man berätta om tänker jag och minns dagen då Gudrun Lönnroth tilldelades året kulturpris - så välförtjänt.

År 1958 hade jag fyllt 20 år och tagit studenten året innan. Därefter fullgjorde jag min värnplikt vid dåvarande LV 6. På hösten började jag som ende nybörjare läsa konsthistoria vid Göteborgs universitet. Mina studier under professor Nils G Wohlin och hans docent Per-Olof Palme fick mig att särskilt intressera mig för institutionens omgivning – Lorensbergs villastad alldeles bakom konstmuseet. Palme uppmuntrade mig att författa en avhandling om bebyggelsen här uppe och arkitekterna bakom, främst Arvid Bjerke och stadsplaneraren Albert Lilienberg. Docent Palme var elev till professor Gregor Paulsson i Uppsala, som bland annat givit ut det stora verket ”Svensk stad”.

Han var också den främste tillskyndaren till Stockholmsutställningen 1930. Palme tog med oss studenter på arkitekturpromenader runt Göteborg och det första besöket kom att bli i Kronhuset, som då höll på att iordningställas till stadsmuseum av Stig Roth – Historiska museets chef.

Det var inte lätt för en konstvetare att hitta arbete vid denna tid och jag erbjöd mina tjänster till Göteborgs museum. Jag föreslog att få göra en inventering av stadens kulturhistoriska bebyggelse men pengar därtill saknades och jag fick i stället fara till Stockholm och inventera Östermalm, som man på 1960-talet ville riva. Efter arkitekturstudier i Rom 1963 och ytterligare byggnadsinventering i Eskilstuna och arkitekturstudier i London 1964, kunde jag 1 juli samma år påbörja inventeringen i Göteborg sedan staden anslagit 150 000 kronor till arbetet. Som medhjälpare fick jag arkitekten Birgitta Joneborg von Haslingen som 1965 anställdes vid byggnadsstyrelsen i Stockholm. Våren 1965 satte jag upp en liten lapp på konsthistoriska institutionens anslagstavla att vi sökte en arkitekt som läst konsthistoria. Gudrun Lönnroth svarade och på den vägen är det.

Byggnadsinventeringen ledde fram till att många hundra kulturhus registrerades i Göteborgs kommun. Vi fick en länsantikvarie och institutioner som Higab och Kigab inrättades. Göteborgs universitet startade en linje för utbildning av byggnadsantikvarier. Ordspråket ”trägen vinner” passar väl in här.

Höstens kulturaftnar 2015

MÅNDAG DEN 28 SEPTEMBER, KLOCKAN 18.00

Edith Piaf – den lilla sångerskan med den stora rösten

Gunilla Eriksson, Frankrikekännare och omtyckt föreläsare, berättar denna gång om Edith Piaf- en av Frankrikes främsta och mest populära sångerskor. Av hennes många sånger är nog ”la Vie en Rose” och “Je ne regrette rien” de mest älskade. I år är det 100 år sedan hon föddes, något som uppmärksammas världen över. Hennes tragiska livsöde rör och berör fortfarande.

Vi serverar ett glas vin eller öl till en god smörgås.

Närvarolotteri.

Avgift 100 kronor per person.

MÅNDAG DEN 26 OKTOBER, KLOCKAN 18.00

Blommande kulturmarker i vår närhet

Stina Andersson arkeolog och tidigare antikvarie vid Stadsmuseet, är en av eldsjälarna i Föreningen för Kulturmark, som värnar om det öppna kulturlandskapet och de spår som minner om människornas verksamhet under tusentals år. De vårdar gravrösen och stenåldersplatser, röjer bort sly och buskar och ser till att det finns blommande slåtterängar. Vi kommer att få tips på intressanta vandringar och utflyktsmål i kulturlandskapet. Vi serverar ett glas vin eller öl till en god smörgås.

Närvarolotteri

Avgift 100 kronor per person.

MÅNDAG DEN 30 NOVEMBER, KLOCKAN 18.00

De första judarna i Sverige

Allan Garellick är en lysande föreläsare om antikens och bibelns historia. Denna gång kommer fokus att ligga på judarnas betydelse för vårt land och vår stad.

Ett aktuellt ämne efter tv-serien om Aarons nya värld. Stora donationer från judiska familjer som Pineus, Magnus, Mannheimer och Fürstenberg har betytt mycket för staden Göteborg, inte minst för tillkomsten och utvecklingen av de stora kulturinstitutionerna.

Vi serverar ett glas vin eller öl till en god smörgås.

Närvarolotteri.

Avgift 100 kronor per person.

ANMÄLAN:

Ring i god tid för att anmäla deltagande. Vi stänger telefonerna torsdagskväll före programdagen, som alltid infaller på en måndag. Ring till **Inger Rignell 0732- 67 04 34** eller mejla: inger.rignell@gmail.com.

Tag gärna med jämna pengar. Avgiften är 100 kronor.

GLIMTAR FRÅN VÅRENS PROGRAM

Vårens kulturföreläsning inleddes den 26 januari då flera medlemmar från BRF Södra vägen 32 – 2013 års kulturpristagare framträdde. Efter den förödande branden 2008 gjorde föreningen en storartad insats för att restaurera och bygga upp denna värdefulla fastighet. Man har även författat en bok med titeln ”100 år av boende”, som fortfarande går att köpa av föreningen. Författarna kom och visade bilder och berättade om människorna som bott och bor i huset, hur lägenheterna utformats och inretts och husets arkitektur. Särskilt mycket fick vi veta om Göteborgs då förnämste hattmodist – Hatt-Gösta - där Göteborgs grädda inhandlade hans fantastiska skapelser.

Isamband med årsmötet 2015 kom Peter Schéle till oss och talade om dirigenter som han mött under sin långa tid som marknadschef och programredaktör vid såväl Göteborgs som Stockholms konserthus. Peter omtalade att dirigenten Nemi Järvi har spelat in fler skivor än någon annan dirigent; han är ett helgon i Estland och skulle kunnat bli president där om han så velat. Dirigenterna blir att kostsammarer att engagera; 700 000 kronor för en enda konsert är ingen ovanlighet. Många svenska dirigenter tyckte Peter är för kravlösa mot orkestrarna och gör därför oftast ingen stor karriär. Vi fick många roliga historier. Sixten Ehrling skulle alltid ha gaget i kontanter, rätt ner i fickan och Sjundedagsadventisten Herbert Blomstedt vägrade repetera på lördagar. Peters lysande framställning lockade fram många goda skratt.

Den 30 mars framträdde konstmuseets före chef Björn Fredlund och berättade om Göteborgskoloristerna, det finaste vi har på museet. De mest kända namnen bland dessa är Ivan Ivarsson, Ragnar Sandberg, Åke Göransson och Inge Schiöler. De flesta hade varit elever vid Valands målarskola under 1920-talet då Matisseeleven Tor Bjurström var rektor där. Björn illustrerade sitt föredrag med särskilt utvalda verk ur konstnärernas produktion. Särskilt gripande var att höra om Göranssons liv hemma hos modern i lägenheten på Högjulan i Landala där han satt vid köksfönstret och målade gatan ur olika perspektiv. Av en slump hittade Arne Stubelius vid ett besök hos Göranssons moder mängder av målningar hoprullade och hopsmetade nerstopgade i kökssoffan.

Våren avslutades den 27 april då Birgitta Jacobsson Ekblom berättade om Bokmässan i Göteborg. Den grundades av Bertil Falck och Conny Jacobsson 1984. Det var en chanstagning. Första året kom bara drygt 5 000 besökare. Idag är bokmässan Nordens främsta kulturmanifestation och omsätter 200 miljoner kronor, har 25 anställda och över 100 000 besökare varav de flesta är lärare och bibliotekarier. Den har också blivit en mötesplats för den svenska kultureliten som Jan Guillou, Peter Englund, Barbro Lindgren och Jessica Gedin. EU-kommissionären Cecilia Malmström är också en trägen gäst. Året bokmessa som pågår mellan 24-27 september kommer att ha Ungern i fokus med författaren Péter Esterházy som främsta dragplåster. Som kuriositeter berättade Birgitta att Sverige är det land som ger ut flest kokböcker i världen och trädgårdslitteratur är också en storsäljare.

Minnesord över kulturpristagare och hedersmedlem Ann-Britt Jönsson

Ann-Britt Jönsson avled i sitt hem den 13 februari 2015. Hon var hedersmedlem i vår föreningen liksom i Kongeliga Bohus Elfsborghs Caroliner och Gustav II Adolfs Fotfänika. Ann Jönsson belönades 1998 med Majornas kulturpris för sin kamp för Röda Sten. Hon gjorde sin stämma hörd som ledamot i Göteborgs stads Park- och naturnämnd.

När hon i början av 2000-talet lämnade in en ansökan om byggnadsminnesförklaring av Torpet Klara till länsstyrelsen, yttrade hon: ***Jag tycker att framtidens barn och ungdomar skall få se hur vanligt folk levde förr, inte bara adel och kungar.***

Hennes förhoppning var att torpet Klara skulle bli ett "Biskopsgårdens museum" – ett öppet museum där alla får tillgång till den unika miljön. Torpet Klara blev byggnadsminne den 8 maj 2006 efter beslut av Länsstyrelsen. Kulturminnesföreningen Otterhällans första kulturpris delades ut år 2008 till Ann Jönsson och Föreningen Bevara Södra Älvstranden.

Vi bevarar ett ljust minne av Ann Jönssons liv och gärning.

UPPROP OCH MEDDELANDEN

- Ny kaffeservis är inköpt
- På allmän begäran har smörgåsbestick inhandlats
- Den antika oljemålningen på drottning Kristina är nu renoverad tack vare våra medlemmar Gunnar Perman och Ingmar Hasselgrén
- Trädgården har rustats upp och fått många nya plantor
- Från och med nästa år är medlemsavgiften höjd till 150 kronor

Finn ett fel på Västtrafiks karta

NYFIKEN PÅ GATUNAMN?

Luntantugatan sammanbinder Kungsgatan med Hvitfeldtgatan. Halva gatan består av trappor. Det märkliga namnet har egentligen ingen förklaring, det finns dock några teorier var namnet kommer ifrån.

- Det fanns en krog på den här gatan som besöktes av engelska sjömän, vilka på grund av utsikten gav den namnet London view, vilket förvanskades till Luntantu.
- En liknande förklaring är att krogen kallade London Town vilket med folketyologins hjälp så småningom blev Luntantu.
- Ursprunget är ett kommandorop från sprängarnas yrkesjargong. Luntan till (fånghålet), det vill säga Eld i berget.
- En holländare vid namn Jacob de Boos bosatte sig på Stora Otterhällan på 1600-talet, han härstammade från Lunteren, familjen kallade sina nya ägor för Lunteren II, Lunteren tu, vilket sedan blev Luntantu.